

Ototoksyczność leków

Ototoksyczność czyli tzw. niepożądane działanie leków może powodować trwałe lub przejściowe uszkodzenie ucha wewnętrznego.

Zjawisko ototoksyczności znane jest od ponad sześćdziesięciu lat. Lekarze, lecząc wówczas gruźlicę streptomycyną, zwrócili uwagę na występowanie u leczonych pacjentów niedosłuchu.

Wiedza na temat ototoksyczności leków jest przydatna nie tylko lekarzom. Znane są przypadki, gdy lekarze zalecają leki upośledzające słuch, nawet dzieciom z tzw. ryzyka czyli np. niemowlętom, mającym głuchych rodziców, co w tym przypadku powinno być absolutnym przeciwwskazaniem. Dlatego też rodzice mający wiedzę na temat ototoksyczności leków, mogą z pełną świadomością nie wyrazić zgody na grożące niedosłuchem, leczenie dziecka.

Badania przesiewowe wskazują, że co piąte dziecko w wieku szkolnym tj. między 6 a 18 rokiem życia cierpi ma zaburzenia słuchu. Przyczyny uszkodzenia tego zmysłu są różne. Oprócz wad genetycznych mogą to być : choroby wirusowe (rózyczka, świnka, grypa), stany zapalne, alergia, hałas, no i oczywiście leki.

Przestrzeganie pewnych zasad i wiedza na temat ototoksyczności leków pozwala na wyeliminowanie lub zmniejszenie niepożądanych działań, gdy podanie leku uszkadzającego słuch jest konieczne. Jest kilkanaście grup leków, które mają działanie ototoksyczne. Najczęściej stosowanymi są: antybiotyki (gentamycyna, streptomycyna, kanamycyna, erytromycyna), diuretyki (furosemid, bumetanid), cytostatyki (cisplatyna, karboplatyna), salicylany i leki przeciwzapalne (ibuprofen, indometacyna, naproksen). Nie wszystkie leki powodują nieodwracalne uszkodzenie słuchu. Czy uszkodzenie jest stałe, czy tylko przejściowe, zależy od dawki, sposobu i czasu podania leku. Również nie wszyscy pacjenci w jednakowym stopniu są narażeni na wystąpienie niepożądanego, ototoksycznego skutku. Na wystąpienie objawów ototoksyczności powinny uważać osoby z niewydolnością nerek, z istniejącymi już uszkodzeniami słuchu, z obciążonym wywiadem (niedosłuch w rodzinie), otrzymujące więcej niż jeden lek oraz pacjenci powyżej 65 roku życia.

Ważnymi zasadami, którymi powinni się kierować lekarze przy doborze leków, aby zmniejszyć ich niepożądane działanie jest : wybór leku o najmniejszej toksyczności, stosowanie go przez okres nie dłuższy niż 14 dni, a także unikanie kojarzenia lub podawania bezpośrednio po sobie leków ototoksycznych.

Nie mniej istotna podczas leczenia powinna być obserwacja lub samo-observacja pacjenta uwzględniająca specyficzne objawy działań niepożądanych. Szumy uszne, upośledzenie słuchu czy zaburzenia równowagi powinny być bezwzględny wskazaniem do zmiany leku.